

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român“, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Mitropolitul nostru consilier intim.

Maiestatea Sa, Împăratul și Regele Nostru Francisc Iosif I, s'a îndurat preagrațios a distinge pe Înaltpreasfințitul nostru Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Mețianu cu înalta demnitate de consilier intim al Maiestății Sale.

Suntem convinși, că toți credincioșii bisericii noastre, și toți Românii de așe, vor primi cu bucurie știrea despre acest act preainalt, care înseamnă o nouă dovadă despre bunăvoința Maiestății Sale față de biserica noastră, dar totodată și o nouă recunoaștere, dela preainaltul loc, a meritelor, pe cari și le-a câștigat Înaltpreasfinția Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru Ioan, pentru biserică, neam, tron și patrie, prin munca sa neîntreruptă și rodnică, săvârșită în cursul lungii și laborioasei sale vieți.

Titlul de consilier intim l-au avut de altcum toți antecesorii Excelenței Sale, precum l-au avut și Mitropoliții din Blaj, și l-au primit totdeauna deodată cu întărirea lor în noua și înalta demnitate de capi ai bisericilor românești. Numai față de actualii Mitropoliți români nu a fost observat până acuma acest uz. Aceea ce au învârlăsat însă guvernele din trecut, a făcut actualul nostru guvern: a propus Maiestății Sale să acorde titlul de consilier intim ai Maiestății Sale și actualilor Mitropoliți ai bisericilor românești, — întâi celui din Blaj, iar acum Mitropolitului nostru.

Deși actul preainalt ar fi deci de considerat ca o distincție acordată bisericii noastre, ea privește totuși și persoana celui ce se află în fruntea bisericii, persoana Arhiepiscopului și Mitropolitului nostru Ioan. Venim deci să ne împreună și noi glasul cu glasul credincioșilor bisericii noastre și să dorim, ca noul titlu de consilier intim al Maiestății Sale Excelența Sa să-l poarte și în mulți ani, în deplină sănătate, spre

bucuria și mângâierea fiilor sei sufletești și spre fericirea neamului românesc.

Intru mulți ani stăpâne!

Parteniu Cosma.

Marele nostru institut de bani „Albina“, matca celorlalte bănci românești dela noi, are Duminecă în 25 Decembrie n. zi de mare sărbătoare. Atunci se împlinesc anume, douăzeci și cinci de ani, de când conducerea institutului a fost încredințată destoiniciei domnului Parteniu Cosma, actualul director executiv al „Albinei“. E deci o rară sărbătoare a muncii și a cinstei, întrupate cu prisosință în persoana celui ce poartă numele pus în fruntea acestui articol.

Cu toate că sărbătoarea va fi, conform dorinței dnului P. Cosma, de caracter mai mult familiar, întrucât la ea vor participa numai membrii consiliului de administrație și ai comitetului de supraveghiere, împreună cu funcționarii „Albinei“, dela centrală și filiale, — venim să ne reclamăm totuși și noi partea modestă ce ni se cuvine în cadrele serbărilor plănuite, aducând jubilatului dela locul acesta tributul nostru de recunoștință.

O facem aceasta, fiindcă dnul P. Cosma este cel mai vechiu colaborator al ziarului nostru, pe care l-a sprijinit cu credință și cu dragoste și în zile grele, dar o facem mai ales din motivul, că venerabilul jubilat nu a fost în sfertul de veac din urmă numai al „Albinei“, ci prin activitatea și făptuirile sale săvârșite pe celelalte terene ale vieții noastre publice a fost în aceeași vreme și al bisericii și al neamului, căci servicii mari și neperitoare a adus și acestora prin mintea sa cea luminată.

Nu ne gândim în momentele acestea la politicianul Parteniu Cosma,

deși activitatea sa parlamentară, în cursul celor nouă ani (1872—1881), cât a făcut parte din parlamentul ungar a fost una din cele mai mănoase, iar cele patruzeci și trei de vorbiri, rostite în dieta țării la diferite ocazii, sunt toate adumbrite de nobilele simțăminte ale iubirii de neam și de lege: dar despre aceea trebuie să facem totuși pomenire, că la organizarea partidului național român, în formațiunea primită la anul 1881, și la compunerea programului național român, în ființă și astăzi, jubilatului și-a avut partea sa foarte însemnată. A și fost primul prezident al partidului național român.

Dar cum am spus, nu ne gândim în aceste momente la politicianul P. Cosma, ci ne gândim la fiul credincios și devotat al bisericii noastre, la serviciile pe cari le-a adus bisericii, ca membru zelos al tuturor corporațiilor noastre înalte bisericesti, în cari sfaturile sale înțelepte au contribuit totdeauna la aflarea cărării potrivite, pentru a se ajunge la apărarea și întărirea instituțiilor și așezămintelor bisericii noastre.

Puțini vor ști din generația de astăzi, că dl Parteniu Cosma și-a avut partea sa însemnată chiar și la compunerea „Statutului organic“, legea fundamentală a bisericii noastre, și puțini vor ști, că toate regulamentele, normativele, instrucțiunile, referitoare la punerea în aplicare a diferitelor dispozițiuni din „Statutul organic“, aduse sub Mitropolitul de pie memorie Miron, au trecut și prin mâinile sale și poartă toate timbrul minții sale luminate.

Ne gândim apoi și la serviciile pe cari le-a adus jubilatului culturii naționale românești, ca membru al comitetului „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, căci orice idee bună și realizabilă în cadrele „Asociațiunii“ noastre a fost îmbrățișată cu toată căldura din partea dsale, ve-

nind cele mai multe și mai bune chiar dela dsa. Va fi de ajuns să ne provocăm numai la înființarea școlii civile de fete, astăzi fala și mândria noastră, și la impunătoarea expoziție română din Sibiu, dela anul 1881.

Câmpul mănăs de activitate al domnului P. Cosma a fost însă cel economic-financiar. Nime nu a înțeles atât de bine ca dsa, că un popor sărac și înapoiat în cultură nu se poate valida pe terenul politic, pentru că numai cultura și independența materială poate să-i deie independența gândirii și a făptuirii în politică. În direcția aceasta, a început deci dl Cosma munca uriașă înainte cu douăzeci și cinci de ani, și pe terenul economic și-a manifestat mai cu tărie frumosa însușiri pe cari le are, ca om înțelept, muncitor și onest.

Cât de mult a făcut dnul P. Cosma pentru „Albina“, și prin ea pentru poporul nostru dela sate, se spune într'un prea frumos articol publicat în „Revista Economică“, numărul apărut astăzi, — nu o mai spunem și noi. Pentru că credem, că și numai din cele ce le-am spus, cari de altcum formează numai un foarte mic mănunchiu din cele ce s'ar putea spune și scrie despre mănoasa activitate a dlui P. Cosma pe toate terenele vieții noastre publice, — s'au putut convinge cetitorii noștri, că dl Parteniu Cosma e un factor însemnat în viața noastră publică, e o personalitate, care ar putea să fie mândria și podoaba oricărui popor mai înaintat decât noi, cu atât mai mult deci e podoaba noastră a celor atât de săraci în caractere mari și în oameni cu adevărat cumiști.

Să mulțămim deci părintelui de sus că ni l-a dat, și să rugăm pe tatăl cel ceresc să ni-l țină în viață încă mulți ani, în deplină putere sufletească și trupească, pentru că și de aci înainte, ca în trecut, pentru biserică și neam va trăi,

FOIȘOARĂ.

Necredința și cauzele ei

de preotul Aurel Popovici.

(Urmare).

La toată întâmplarea, neîncrederea poporului față de cărturarii săi, care și așa există, crește și se întărește prin purtări necorecte. Ce încredere va avea, apoi poporul în acei intelectuali ai săi, cari nearcă deadreptul a combate credința și religiozitatea lui, pe care o numesc prea exagerată, zeflemisând prin aceasta simțămintele lui cele mai ourate, cele mai sfinte, apuocate din moși-strămoși. Numărul acelor, cari fac parte din această specie intelectuală, nu este mic.

— În cancelariile advocatiale și pe ambulanțele judecătorilor, ca și în antișambrelor cărilor de vizită ale medicilor, credincioșii poporului în puterea binefăcătoare a științei și a altor slujbe, pe cari credincioșii le fac în viața lor de toate zile, este zeflemisată și batjocorită de acești oameni mărunți cu pretenții uriașe.

Cercetați și veți vedea, că inteligența și unii popor de pe feța pământului în privința aceasta nu păcătuiește atât de mult împotriva neamului său, ca tocmai

inteligenta noastră. De ce atâta silință din partea intelectualilor noștri de a perzista în necredința lor, de ce atâta energie cheltuită pentru infiltrarea acestui păcat urât și în sufletele mulțimei, cu alte cuvinte, cari sunt cauzele necredinței timpului nostru, iată întrebarea, căreia vreau să-i dau un răspuns scurt în cele ce urmează:

Că clasa noastră conducătoare e stăpânită de necredință, sau în cazul cel mai bun, că ea nu este atât de religioasă, precum ar trebui să fie, e un fapt constatat pe deplin.

Răul, ce provine din nereligiozitatea sau necredința intelectualilor noștri, încă e cunoscut. Cât pentru ceie nu și-au dat silința a-l cunoaște, se poate spune în câteva cuvinte. Pe urma necredinței se ivește destrăbălarea generală, iar rezultatul acesteia precum la individ, așa și la popoare întregi, — e moartea. Un bun și luminat pricepător al stării noastre de azi în ce privește educația religioasă a păturii culte din poporul nostru, își dă seamă de urmările triste ce le poate avea lățirea necredinței și în straturile largi ale poporului de rând și vrând o cât mai grabnică îndreptare spre bine, mai eri alaltăieri cerea în colosalele ziarului „Tribuna“ o muncă mai intensă, o activitate mai spornică din partea catihetilor, pe capul cărora aruncase toată vina pentru puțină religiozitate a clasei noastre culte. Că nu

toți catihetii sau mai bine zis, că o parte bună din ei nu-și îndeplinesc cu abnegațiunea cerută datorințele împreunate cu posturile lor, e știut. Cu cazuri concrete se poate dovedi, că unii catihetii nu-și țin orele de catehizație regulat, sau și dacă le țin, înșiși abia apucă să scape de ele.

Spre paguba învățământului religiozității și azi mai sunt catihetii, cari nu-și prea fac datorința. Delăturarea acestor anomalii a îndemnat pe autorul unor articole din „Tribuna“ să se ridice împotriva catihetilor noștri. Greșește însă acest autor când susține, că cauza necredinței sau a indiferentismului religios la noi sunt numai catihetii și superioritatea bisericăască, care țin și tolerează în posturile de catihetii oameni necheamați, nevrednici pentru îndeplinirea lor.

Cei dela cârma bisericii fac tot posibilul, ca catihetii dela toate școlile să-și îndeplinească cu scumpătate datorințele lor, și toți cei nepreocupați se pot convinge cât de mult le zace la inimă creșterea religioasă a tineretului. Și dacă pe lângă toate că unii din catihetii își dau toată silința de a corăspunde chemării lor, și pe lângă toate dispozițiunile ce le ia superioritatea bisericăască, totuși de o îndreptare spre bine nu se poate vorbi, rezultă, că necredința păturii noastre culte mai are și alte cauze, pe cari nici catihetii, nici cărmătorii bisericii nu le pot delătura.

Cauza de căpetenie a puținului progres ce se face în instrucțiunea religiozității e a se căuta în primul rând în familie. Cum și pe ce căi vor putea deveni odraslele tinere ale unor familii inficiodate de necredință oameni religioși, caractere religioase morale, nu pot înțelege. Cel mai talentat catihet, aibă el stăruință de fer, în acest caz nu poate ajunge la bun rezultat. El învață copilul să-și facă semnul crucii, să-și împreuneze mâinile și să se roage înainte de a se apuca de muncă; dar cum va face-o copilul aceasta, câtă vreme în familia sa acest lucru nici odată nu l-a văzut practicându-se?

Intreb, care catihet va fi în stare să crească din copiii acestor familii oameni cu temere de Dumnezeu și credincioși, și ce măsuri sunt a se lua din partea superiorităților bisericesti, prin cari s'ar putea obține un rezultat favorabil în ce privește creșterea religioasă-morală a unor tineri, cari din frageda lor copilărie sunt înconjuțați de necredincioși și de desprețuitori de religiozitate? Cu toată siguranța, că în butul tuturor încercărilor catihetului, în butul tuturor măsurilor de îndreptare, ce s'ar lua din partea celor dela cârma bisericii, acei tineri vor rămânea și ei necredincioși și cu dispreț cătră religiozitate și vor ură tot ce se referă la biserică din adâncul sufletului lor.

(Va urma)

spre a lor fericire și întărire îi vor fi îndreptate toate acțiunile și toate făptuirile. Iar pentru cele ce a făcut până acum pentru neam și biserică, să-i aducem mulțămitele noastre sincere, noi toți cei de un neam și de o lege.

Casa magnaților a ținut ședință Marți, la orele patru după amiază. S'a votat fără modificare legea despre procedura civilă și indemnizarea votată din partea dieței. La discuția asupra legii despre procedura civilă a luat cuvântul și Ilustratarea Sa, domnul Dr. Iosif Gall, și s'a plâns, că nu toți cetățenii acestei patrii se vor putea bucura de favorurile și bunătățile legii, din motivul, că în ținuturile locuite de naționalități părțile nu se prea pot înțelege cu judecătoria în mod nemijlocit, cum dorește legea, ci numai prin tâlmaci. Cere deci, ca acolo, unde este trebuință de tâlmaci, nu părțile să fie datoare a plăti, ci să-i plătească statul. Ministrul de justiție Székely i-a răspuns, că în ținuturile locuite de naționalități guvernul nu numește judecători decât numai de cei ce cunosc limba populației, iar cu privire la rebonificarea tâlmacilor din vistieria statului, a început pertractări cu ministrul de finanțe. Ambele vorbiri le vom da în tregi în numărul viitor.

Hotărârile comitetului. Comitetul partidului național român, întrunit Luni și Marți în Budapesta, a hotărât organizarea partidului (acum a câtea oară?), sistarea foilor „Lupta” și „Poporul Român” și înființarea unei foi noi, ca organ al partidului, în Arad, după ce „Tribuna” a fost declarată de foaie care nu servește partidul. Noul ziar românesc din Arad va fi pus sub conducerea dlui Vasile Goldiș din Arad.

Delegațiunile. Deschiderea delegațiilor, convocate pe 28 Decembrie nou la Budapesta, nu se va face prin Maiestatea Sa Regele, ci prin Moștenitorul de tron Francisc Ferdinand, care în scopul acesta sosește încă în 27 Decembrie la Budapesta. Va locui în palatul regal din Buda. Mesajul de tron îl va citi în fața delegațiilor în 29 Decembrie. E primul caz, că Moștenitorul de tron substituie pe Maiestatea Sa în funcții însemnate politice. Faptul acesta e considerat ca un succes al guvernului actual ungar și ca o apropiere a Moștenitorului de tron de politicienii maghiari. Delegațiunile vor sta întrunite de astădată numai două zile.

Pentru „Asociațiune”.

Nu ne e dat ca să creștem poporul în școală așa cum am voi și cum am dori, căci nu depinde numai dela noi aceasta instrucție, ci și dela alți factori, cu cari nu ne lovim în principii și pretenții. Iar dacă în școală n'o putem avea această creștere a poporului, rămâne, ca afară de școală, până încă ne mai e posibil, să ne cugetăm la ea, ceea ce numai prin institutele noastre culturale putem ajunge.

Mai chemată dintre acestea e „Asociațiunea”, care a și înțeles situația aceasta și în tot momentul a încercat să-și reverse binefacerile și asupra poporului. Ultima și cea mai ponderoasă dovadă o arată prin apelul lansat pentru înscrierea de membri ajutători și prin împărțirea de broșuri pe seama acestora. O încercare foarte potrivită e aceasta; dar cum toate la noi se zădărnicesc din nepăsare, bine e ca mereu să ținem publicul cu aceasta acțiune în curent, mereu să-i dăm îndemn, iar mai bine e, ca după grupări, după funcții, să se dea îndatorirea de a se câștiga înscrieri cât de multe.

Potrivit a fost îndemnul arhierilor nostri dat preoțimei și învățătorimeii pentru înscrierea de membri. Potrivit va fi, ca chestia să se discute în conferențele preoțești și învățătoarești. Nu cred apoi, că fără rezultat ar fi îndemnul, ce „Solidaritatea” l-ar putea da tuturor băn-

cilor asociate, ca la finea anului să detragă din marcele de prezență ale membrilor din direcțiune și comitetul de supraveghiere și din leașa funcționarilor câte 2 cor., cu cari apoi să-i înscrie ca membri ajutători ai „Asociațiunii”. Un mijloc de jertfă neînsemnat e acesta, care pe lângă puțină ambiție și presiune morală fără supărări se poate pune la cale.

Un mijloc acceptabil apoi pentru câștigarea de membri ar fi angajarea tinerimei școlare în acest serviciu. Vin sărbătorile, vin feriele, studenții pleacă acasă. Fire-ar oare o îndatorire prea mare pentru fiecare teolog, pedagog și student de liceu, dacă fiecare ar primi mandatul, ca întors din ferii să aducă taxa de 2 cor. dela un singur membru ajutător ce l-a câștigat pentru „Asociațiune”? Ar fi aceasta o acțiune incompatibilă, ce școala noastră, sau controlorii ei ar dificulta-o?

Sigur că nu! Și ce frumos ar fi rezultatul, ce sporit ar putea fi numărul membrilor ajutători, cari numai prin o atare propagandă lătită se poate urca, cât de sublim ar fi servit scopul „Asociațiunii” de a crește poporul!

La reformați și unitari teologii sunt trimiși din oficiu în zilele de Crăciun, Paști etc. pe sate, să țină predică. La noi acest obicei nu e introdus, iar până va fi să-l avem, de ce n'am da studenților nostri barem îndatorirea de a înscrie câte un membru la „Asociațiune”? Studenții liceului din Brașov în ferii fac colectă pentru masa lor. Și totdeauna cu rezultat mulțamitor, fără a primi prin aceasta o îndatorire îngreunătoare. De ce să nu facă și alți studenți servicii de aceeași natură?

Vor urma apoi alte corporațiuni ale noastre ce le avem pe sate: casine, reuniuni de meseriași etc., tovarășii, cari barem în parte vor tinde și ele la înscriere de membri. Va trebui apoi să se pornească înscrieri cu ocazia prelegerilor și adunărilor generale ale despărțimintelor la sate, — căci numai astfel, după grupări pornită acțiunea, poate fi mai cu rezultat. Despărțimintele înseși ar trebui să comande un număr mai mare din broșurile contemplate și să le împartă cu ocazia prelegerilor și adunărilor, căci sigur mai ușor va fi acest metod de a câștiga membri țărani, când în mod vizibil primesc favorul ce li se face pentru taxa de membru.

Nu mai prin îndemnuri continue, numai prin o acțiune vie, numai prin o pornire pe basă de grupări se poate ajunge scopul frumos intenționat de „Asociațiune”, căreia datori suntem toți să-i dăm tot sprijinul. Oct. Sglimbea.

Jubileul domnului P. Cosma.

Programul serbărilor ce se vor ținea Duminică la „Albina” a fost stabilit după cum urmează:

Direcțiunea „Albinei” va ține în ziua premergătoare, Sâmbătă, o ședință plenară, în care se va hotărâ crearea unui fond cultural, care va purta numele: „Fondul cultural Parteni Cosma”.

Menirea acestui fond îl va hotărâ direcțiunea ulterioară, în înțelegere cu jubilarul. Asemenea se va decide pictarea portretului dlui P. Cosma pentru sala de ședință a institutului.

În ziua jubileului, 25 Decembrie a. c. st. n., se va ține o nouă ședință plenară festivă a direcțiunii, cu care ocazie se vor prezenta jubilarului felicitări din partea direcțiunii, a comitetului de supraveghiere și a corpului funcționarilor, și i se va preda un album artistic executat, conținând fotografiile tuturor membrilor din direcțiune, din comitetul de supraveghiere și al tuturor funcționarilor și practicantilor, atât dela centrală, cât și dela toate filialele și agenturile institutului.

În aceeași zi la ora 1 p. m. se aranjază în onoarea jubilarului un banchet, la care vor lua parte afară de jubilar și familia sa, numai membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere, funcționarilor și practicantilor „Albinei”. Cei dela filiale și agenturi prin delegații lor.

Dela conferențele învățătoarești.

Tractul Deșului.

(Fine.)

Comisarul prezentează și notarul cetește mai multe circulare conzistoriale, pe care conferența le ia spre știre și confortare. —

Urmează acum referada comisiunii alese de conferență în ședința de înainte de amiază pentru prezentarea unui proiect de conclud cu privire la participarea învățătorimeii jubileu de 25 ani al protopresbiterului tractual Teodor Hsrmann. Comisarul părăsește ședința și conferența la propunerea raportorului Ioan Ciupe decide unanim și cu însuflețirea următoarele:

Cu ocaziunea jubileului, care se va ține în ziua sinodului protopresbiterial ordinar din acest tract în anul 1911, învățătorii se vor prezenta în corpore. Oratorul festiv va fi Bartolomeiu Fărașiu, care împreună cu Ioan Ciupe va face pregătirile necesare și vor convoca la jubilar ne învățători. Învățătorii se vor fotografia în corpore, dinpreună cu protopresbiterul tractual. Un exemplar din fotografia aceasta, încastrat se va preda în ziua jubileului protopresbiterului jubilar. Fiecare învățător își procură câte un exemplar pe speșele sale din această fotografie. Învățătorii vor participa la banchetul, ce se va aranja în ziua jubileului.

Notez, că fotografierea s'a și întâmplat în 9/22 Oct. 1910 la amiază.

În acest mod voește învățătorimea acestui tract a-și manifesta iubirea și recunoștința către iubitul său șef tractual, încastrat în lupta de 25 ani, ce cu succes o a purtat pentru prosperarea școalelor și prin ele pentru cultura poporului românesc. — Conferența preoțească din acest tract, ținută în vara acestui an în parohia Ding, încă a luat unanim hotărâri cu privire la serbarea acestui jubileu; deci învățătorimea e mulțamită în sufletul său că și ea poate să-și iee partea sa din această serbare, care este și a ei!

Ședința a III-a la 9/22 Oct. 1910 a. m.

După deschiderea ședinței la 8 oare dimineața, învățătorul George Prigoană din Măgoșja, ca membru al comisiunii pentru studiarea învățământului dela școalele din acest tract, cetește lucrarea sa: „Darea de seamă despre starea învățământului în tractul Deș”. Se constată progres mulțamitor, care an de an este tot mai bun aproape la toate școalele noastre de sici. Observă însă, că în parte însemnată progresul mai intens este împiedicat prin greutatea, ce se arată la alegerea manualelor, deoarece dl ministru de culte și instrucțiune publică pretinde, ca în școale să se folosească numai manualele aprobate de el, iar Venerabilul Consistor demândă ca învățătorii să folosească numai manualele aprobate de autoritatea bisericăască cu excepția celor pentru propunerea limbei maghiare, chiar și dacă nu sunt aprobate și de dl ministru.

Comisiunea aceasta este însărcinată de conferență a raporta în tot anul despre rezultatul învățământului dela școalele noastre din acest tract.

Învățătorul Bartolomeiu Fărașiu din Corueni, președinte al acestei conferențe, cetește lucrarea următoare, făcută de el și de membrul Mihail Oros din Baba: „Discuții relative la întemeierea de bibliotecă tractuale pedagogice centrale și a unei reviste pedagogice pentru întreaga metropoliă”.

La lucrarea aceasta, temeinic studiată, vorbesc mai mulți membri, iar conferența aduce următorul conclud: conferența recunoaște unanim necesitatea înființării bibliotecilor tractuale pedagogice, și încât pentru tractul acesta decide înființarea unei astfel de bibliotecii, la care fiecare învățător și parohie susținătoare de școală să contribuie anual cu câte o taxă. În scopul acesta alege o comisiune din membrii: Bartolomeiu Fărașiu, Mihail Oros și Ioan Ciupe, pe care o însărcinează să compună și să prezenteze conferenței tractuale proxime un proiect de regulamente pentru înființarea și administrarea acestei bibliotecii, care are să poarte numele de: „Biblioteca învățătorilor confesionali gr. or. români din tractul gr. or. român Deș”. Decide mai departe a ruga pe Venerabilul Consistor Arhidiecezan, ca suma adunată din taxele învățătorilor din acest tract pe timpul existenței reuniunilor învățătoarești, și depusă la Venerabilul Consistor ca depozit fructifer, să se extradee, pentru ca din ea să se pună bază la bi-

blioteca amintită mai sus. Această rugare este justă, căci acea sumă s'a format din banii învățătorimeii, deci spre cultivarea ei atât de necesară ar trebui să se și întrebuițeze.

Conferența recunoaște și necesitatea înființării unei bibliotecii pedagogice centrale, în cazul dacă se va găsi vre-o modalitate corespunzătoare, ca aceasta să fie accesibilă învățătorilor fără a călători la Sibiu. Această bibliotecă cu sediul în Sibiu va avea să o înființeze și mărețeze Venerabilul Consistor, din fondurile eventual disponibile și ar fi să se administreze de direcțiunea seminarului arhidiecezan.

Conferența recunoaște necesitatea înființării și susținerii unei reviste pedagogice pentru întreaga metropoliă, care revistă să fie impusă din oficiu fiecărui învățător confesional spre abonare cu acel adaos, propus de membrul Ioan Ciupe, ca și până la înființarea acesteia fiecare învățător confesional să fie obligat a-și abona „Vatra școlară”.

Învățătorul Ioan Ciupe din Gostila cetește raportul său: „Darea de seamă despre activitatea extrașcolară a fiecărui învățător”.

Conferența constată, că învățătorii prin activitatea lor extrașcolară pot contribui foarte mult la cultivarea tineretului și a poporului. Se observă cu regret, că deși P. O. D. protoprezbiter prin ordinul său din 1 Septembrie 1910 Nr. 351 a îndatorat pe fiecare învățător să-și înainteze raportul său despre activitatea sa afară de școală la raportorul Ioan Ciupe designat spre aceasta, totuși unii învățători n'au satisfăcut acestui ordin. Pe această conferență îi îndatorează, ca să implinească acel ordin ulterior, cel mult până la conferența proximą. — Comisarul, în legătură cu acestea, aduce laudă și mulțamită învățătorului Gavril Bogdan din Finteușul mare pentru donarea din salariul său în anul 1909 a sumei de 200 cor. pentru biserica noastră de acolo.

Conferența alege în comisiunea pentru studiarea stării învățământului dela școalele noastre din acest tract pe membrii: Ioan Percea, George Bilboacă și Nicolau Cristea; — iar în comisiunea pentru statorirea de teme la conferență pe membrii: Bartolomeiu Fărașiu, Ioan Ciupe și Mihail Oros.

Pentru conferența cercuală proximą se statoresc următoarele teme:

a) Din religione: „Păstorul mincinos”, prelegere practică pentru anul I. de școală cu a cărei lucrare se însărează învățătorul Nicolau Cristea din Poiana Blenchi, iar censurarea lucrării are să o facă învățătorul George Bilboacă din Gârboiu.

b) Din istoria patriei: „Mateiu Corvinul”, prelegere practică pentru anul V și VI. de școală, pe care are să o lucre și țină învățătorul Constantin Cotuțiu din Dobricel, iar recenzionarea are să o facă învățătorul Ioan Ciupe din Gostila.

c) Disertație: „Însămânțarea cântărilor în școala populară”, pe care are să o lucre și țină învățătorul Gavril Bogdan din Finteușul mare, iar recenzionarea să o facă învățătorul Ioan Ciupe din Gostila.

Temele sunt a se lucra de cu bună vreme și a se trimite la recenzenti, ca această la conferența proximą să poată fi gata cu recenzionile lor.

În fine conferența pedepsește cu câte 10 cor. în favorul bibliotecii tractuale învățătoarești pe învățătorii Augustin Miclea din Cioeu-Corabie și Traian Purșa din Cioeu-Hsmaș, cari au absentat fără scuză dela această conferență.

Exhaustate fiind obiectele, președintele și comisarul închid conferența la 12 oare din zi prin câte o cuvântare potrivită.

Augustin Hermanu
notarul conferenței.

O întimpinare.

Orăștie, 8/21 Dec. 1910.

De Redactor, În numărul 132 dela 17 Dec. n. al „Telegrafului Român” dându-se seamă (la „Din protopresbiterate”) despre conferența preoțească din Orăștie, dl raportor mă prezintă fraților mei preoți, cetitori ai acestei foi, în o lumină foarte departe de firea mea, de tot sufletul meu. Căci eu n'am luat parte la conferență, căci, „totdeauna am arătat un dispreț surveran (!!) față de orice întrunire preoțească”.

DL raportor de sigur numai se face că nu știe, dar de fapt știe, că neadevăr a scris despre mine, când a ridicat asupra mea această invinuire, care, de-ar fi adevărată, ar fi pentru mine un strigător atestat de prostie. Dar mi se pare, că dsa mai curând ar vrea să mă înouce pe mine în discutarea unui lucru, care ar produce sânge rău; eu însă nu mă voi lăsa sedus a intra în această discuție în public, mai ales în aceste zile de generale certe prin

Nr. 5414/1910 pret. [495] 1-3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **notar** în comuna **Zsina** (cercul Mercurea, comitatul Szeben), prin aceasta public concurs și provoc pe reflectanții la acest post a-și înainta cererile lor instruite conform §. 6 art. I din 1883, respective §. 3 art. XX din 1900 și cu atestatele despre serviciile lor de până acuma subsemnatului oficiu pretorial până în 7 Ianuarie 1911.

Cunoașterea în vorbire și scris a limbii românești se recere necondiționat. Ziua de alegere se va defige ulterior.

Mercurea la 20 Dec. 1910.

Pentru prim-pretorul cercual:

Dr. Baku,
pretorul cercual.

Vițe de vie**foarte frumoase și mari!**

Fiecare cultivător de vie, care are lipsă de viță frumoasă, mare și curată, să le privească pe acelea deja acuma în școalele de vierit și să-și acopere trebuințele de acolo de unde cu prețul cel mai estin capătă cea mai bună plantă. Spre privirea locului meu de școală de vierit, afară din cele frumos, cu peste 1/2 milion vițe de vie în cele mai deosebite sorte de struguri de via și de masă, invită respectuos proprietarul acoalea,

Simon Nemenz,

posesorul primei școale de vierit din Reichesdorf Nr. 121, posta Riomfalva.

Cataloge la cerere gratuit și franco!
(360) 23—

Dela **Librăria arhidiecezană** se poate procura:

Ivela, **Cântecul Vetrei luminoase.** Pentru voce și pian. Se vinde în favorul asilului pentru orbi „*Vatra luminoasă*” înființat de M. Sa Regina Elisaveta a României.

Prețul 2 coroane, plus porto 30 bani.

Concurs.

La „*Poporul*” institut de credit și casă de schimb societate pe acții în Săliște (Szelistye, Szeben m.) e de ocupat imediat postul de

contabil cu praxă

pe lângă salar anual fundamental începător de 1500 coroane.

Săliște, 14 Decembrie 1910.

493 2-2

Diracțiunea.**Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie**

26 odăi aranjate foarte modern, supraveghiere medicală constantă.

Telephon 88-89

Birou central, stabiliment medical:
Budapesta, Ferencz-körut 29

Consultațiuni dela orele 8-9 a. m. și 3-5 p. m.

[448] 4— Director-șef

Dr. Cosmutza.**Birou de informații.**

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în **Budapesta birou de informații și**

Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză — dau în restimp de 2-3 zile ori și cui, rezolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit.

Urgentez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvare favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande.

Prețuri moderate, serviciu prompt informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

(477) 14-20 **L. Olariu,****Budapesta, Lajos-utca 141 III/19.****THE CAMPBELL**

renumita fabrică engleză de motoare, liferează cele mai bine construite și durabile

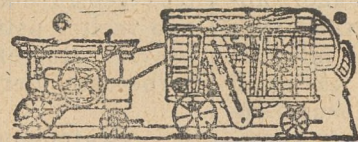
Motoare și Locomobile

cu Benzin
Ulei crud
Gas . . .

Circularea

cea mai ieftină
cea mai sigură
cea mai neimpiedecată

Prețuri estine. Condiții favorabile de plată. Garantie în toată privinta.

Agent general:

(380) 10-26

Korányi Victor, BUDAPEST, VI., Liszt Ferencz-tér Nr. 9.
Telefon 64-64.

„Mugurul”

îns. economică-comercială, Elisabetopole (Erzsébetváros) Kisküküllő vm.

Altoi de vie

calitate distinsă pe lângă prețurile cele mai moderate, soiuri de vin și de masă, viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină

se estă de vânzare la

Insoțirea economică-comercială

„Mugurul”

Elisabetopole (Erzsébetváros) Kisküküllő vm.

Material disponibil în altoi peste

doauă (2) milioane.

— Școalele de altoi n'au fost atacate de peronosporă. —

Altoi desvoltați la perfecțiune.

La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni plătite pe 10 ani cu 7%.

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

Insoțirea primește gratis elevi pentru învățarea altoitului și manupulării școalei de altoi.
(464) 5—

Prima condițiune de reușită este de a folosi material solid.
Trimiteti băieți la cursul practic de altoit.

Replantați va vilie cu altoi dela firma română.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

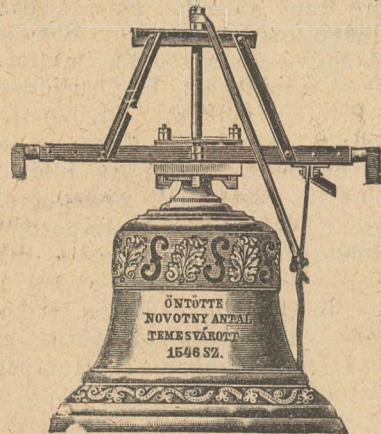
ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanția de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (278) 12-52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în ma. multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru face rea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețouranturi ilustrate gratis.

O vai!

La tusă, răgușală și mucărie ajută repede și sigur

Trăiască!

„Pastilele de piept ale lui Egger”

au gust bun, și nu influințează asupra apetitului.

Un carton 1 coroană și 2 coroane.

Carton de probă 50 bani.

Deposit general și de expedare:

Farmacia „Reichspalatin”
Budapesta, VI., Váci-körut 17.

Pastilele de piept ale lui!
EGGER m'au scăpat repede

O să mă înec de această tusă rea!

Se găsește în Sibiu la: Guido Fabritius, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rummeler, Carol Priessel, August Teutsch; în Sebeș la: Wilhelm Lederhülger, Ludwig Binder, farmacia.

120 filiale

Ghete cu țug pentru bărbați
— piele de vics — **K 7.00**

Enorm de ieftin

Ghete cu țug pentru dame
— tivitură de piele — **K 6.00**

durabile, elegante și recunoscut de bună e

Marfa noastră de ghete

„TURUL”, fabrică de ghete soc. pe acții în Timișoara.

(146) 9-9

Depozit general: **SIBIU**, Strada Cisnădiei 20.

Boxcalf pentru bărbați
— pentru excursii în munți — **K 13.00**

Calitate probată!

Boxcalf pentru dame
— ghete cu șinor — **K 12.00**

Catalog gratuit și franco!

fabricare săptămânală 18000 perechi

Confecțiunea cea mai solidă.